

Л.В. Кузьменко, к.т.н., доц., НТУ «ХПІ», м. Харків

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Система економічної безпеки підприємства призначена вирішувати ряд задач: забезпечення фінансової стійкості, незалежності та конкурентоспроможності у довгостроковому періоді, ефективне використання потенціалу, вчасне реагування на виклики зовнішнього середовища тощо. Багатоплановість функцій такої системи визначає її структуру, що традиційно включає сім складових (інформаційну, кадрову, фінансову і т.д.) та передбачає використання системних підходів до аналізу її роботи.

Сьогодні, в період поглиблення економічної кризи, що визвано, в певній мірі, негативними сторонами процесу глобалізації на тривалий успіх можуть розраховувати тільки ті підприємства, які здатні до господарювання в умовах підвищеного ризику та загроз. Отже, система економічної безпеки підприємства призначена забезпечити умови ефективної діяльності підприємства за рахунок своєчасного виявлення та упередження різного роду загроз.

Серед системних методів, які використовуються для управління економічною безпекою, особливе місце займає метод аналізу ієрархій (МАІ) в поєднанні з методом експертних оцінок [1,2]. Обумовлено це ефективністю та відносною доступністю застосування МАІ. Разом з тим слід відзначити, що ефективність вказаних методів в значній мірі залежить від якості управління роботою експертів та інформації, що використовується при цьому. А тому вказані засоби доцільно використовувати на ранніх стадіях аналізу проблеми економічної безпеки того чи іншого суб'єкту господарювання.

Подальшим розвитком системного підходу являється використання методу «Data mining». Його можна трактувати як глибинний аналіз даних з метою одержання нових, невідомих раніше знань, що використовуються для

прийняття управлінських рішень. Методологія та алгоритми добування таких закономірностей знаходяться на стику різних наукових областей: штучний інтелект, математична статистика, математичне програмування тощо. Це потребує нових якостей від спеціалістів в області економічної безпеки підприємства. Вони повинні володіти навиками системного аналізу на стадії виявлення проблеми, її дослідження шляхом моделювання, аналізу альтернативних рішень та обґрунтування найбільш прийняттого рішення. Це дозволяє по-новому використовувати базу даних підприємства, виявляти невідомі раніше закономірності та прогнозувати ситуацію на майбутнє.

У випадку відсутності баз даних за тривалий період діяльності підприємства доцільно використовувати методи нечітких множин, нейронних мереж та сполуки цих методів, що базуються на застосуванні сучасних комп'ютерних технологій.

Таким чином, аналіз проблеми управління економічною безпекою підприємства дозволяє виділити в ній ряд аспектів:

- Негативні сторони процесу глобалізації обумовлюють невпинне загострення впливу факторів зовнішнього середовища на результати господарської діяльності окремо взятих країн, галузей, підприємств. З плином часу така тенденція буде посилюватися.

- Невпинне ускладнення взаємодії окремо взятої організації з факторами зовнішнього середовища потребує нових підходів до аналізу цього явища, застосування нових засобів та інструментів управління економічною безпекою.

- Управління економічною безпекою організації виходить за рамки традиційних понять менеджменту і повинно будуватися на основі використання сучасних інформаційних технологій та систем штучного інтелекту.

- Зростання ціни помилкової або невчасної реакції підприємства на виклики зовнішнього середовища потребує підвищення вимог до якості підготовки спеціалістів з економічної безпеки.

Список літератури: 1. Т. Саати. Принятие решений. Метод анализа иерархий. – М.: Радио и связь, 1993, 320 с. 2. http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/Маслак_О.І.,Гришко_Н.С. Управління економічною безпекою підприємства на принципах забезпечення її раціонального рівня./Маркетинг і менеджмент інновацій, 2013, №1.